

มหกรรมศิลปะร่วมสมัย
CONTEMPORARY ART EXPO

Pamela X Art Museum Foundation

ด.
๐๐๐๑๙

ด้วยคุณนันทนาการจาก
ดร.ชุมพล พรประภา
นายกสภามหาวิทยาลัยศิลปากร

บริษัท เอสพี อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด
บริษัท แกรนด์ซูชิ จำกัด
บริษัท ฮิวเอ จำกัด
บริษัท ซอฟแวร์ ดีเวลอปเม้นท์ จำกัด
บริษัท เอสพี อาคาร จำกัด
บริษัท เอสพี อินดัสเตรียลโปรดักส์ จำกัด
บริษัท สตาร์ฟิล์มเมอร์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด
บริษัท จีอีเอ จำกัด
บริษัท สิวีเพล จำกัด
บริษัท ไดมอนด์ปทุมธานี ผู้จำหน่าย ไบโอดี จำกัด
บริษัท พีทีที ซูชิเซลล์ จำกัด
บริษัท ยันมาร์ รอสส์ จำกัด
บริษัท สีนพล จำกัด
บริษัท เอสพี ซูชิ จำกัด

เครือข่ายบริษัท เอสพีอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

1901 ธรรมคำแหง หัวหมาก กรุงเทพฯ 10240 โทร. 3199600-2 แฟกซ์ 318-9737, 318-9740
1901 RAMKHAMHAENG RD., HUAMARK BKK. 10240 TEL. 3199600-2 FAX. 318-9737, 318-9740

มหกรรมศิลปะร่วมสมัย
ผลงานปัจจุบันของมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตรกรรม
บัณฑิตวิทยาลัย 2521-2536
เนื่องในโอกาสครบรอบ 50 ปี มหาวิทยาลัยศิลปากร

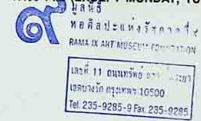
CONTEMPORARY ART EXPO
CURRENT WORKS OF ART BY THE GRADUATES IN PAINTING,
GRADUATE SCHOOL , 1978-1993
IN COMMEMORATION OF 50th ANNIVERSARY OF
SILPAKORN UNIVERSITY

Museum Foundation

หนังสือพิมพ์

ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ
1-30 เมษายน 2537
เวลา 9.00 - 17.00 น. (หยุดจันทร์, อังคาร)

AT THE NATIONAL ART GALLERY
CHAO-FAH ROAD, BANGKOK
APRIL 1-30, 1994
9.00 AM. - 17.00 PM. (EXCEPT MONDAY, TUESDAY)

๑
๐๐๐๑๙

โครงการเฉลิมพระเกียรติ
ศิลปกรรมแห่งชาติ

สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นคณะวิชาที่เก่าแก่ที่สุดของมหาวิทยาลัยศิลปากร กล่าวคือ ได้เปิดสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2486 เป็นคณะแรกและคณะเดียวของมหาวิทยาลัยในขณะนั้น

เมื่อปี 2535 มหาวิทยาลัยได้จัดงานครบรอบ 100 ปี ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากรและคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ เมื่อปี 2536 ที่ผ่านมา เป็นวาระครบรอบ 50 ปี ของการก่อตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากร จึงนับเป็นวาระครบรอบ 50 ปี ของการก่อตั้งคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ด้วย การจัดนิทรรศการ ผลงานของศิษย์เก่า และศิษย์ปัจจุบัน ในสาขาวิชาจิตรกรรมระดับมหาบัณฑิตขึ้นเป็นครั้งแรก ในครั้งนี้ก็เพื่อฉลองโอกาสดังกล่าวทั้งหมด และยังถือเป็นการสนับสนุนส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมในปี 2537 นี้อีกด้วย

นิทรรศการ "มหกรรมศิลปะร่วมสมัย" นี้เป็นผลงานของความร่วมมือร่วมใจของศิษย์กับครูในสาขาจิตรกรรมทั้งหมด โดยได้รับความสนับสนุนจากบริษัท ฟูจิฟิล์ม จำกัด (มหาชน) มหาวิทยาลัยศิลปากรหวังว่า "มหกรรมศิลปะร่วมสมัย" ซึ่งเป็นผลงานสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพของนักศึกษาศิลปะระดับสูง จะได้รับความสนใจจากนักศึกษาศิลปะ ศิลปิน และผู้ที่รักศิลปะทุกท่าน

ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนให้ในโครงการ "มหกรรมศิลปะร่วมสมัย" ครั้งที่ 1 นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

(รองศาสตราจารย์ ไชตรี ศรีอุทุม)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร
15 มีนาคม 2537

สารจากบริษัท วัฏจักร จำกัด (มหาชน)

ศิลปิน จัดได้ว่าเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งสาขาหนึ่งของชาติ อันเกิดขึ้นจากแรงความคิดที่ยิ่งใหญ่ก่อนบันดาลเป็นแรงใจในการถ่ายทอดและแสดงออกถึงสิ่งที่ต้องการของศิลปิน ศิลปินว่ามีบทบาทอย่างยิ่งต่อการดำรงอยู่และความเจริญของมนุษยชาติ ผลงานศิลปะอาจจะเปรียบได้เป็นบานกระจกเงาแห่งความงดงาม ส่องสะท้อนความคิดอ่าน และสภาพแวดล้อมทางสังคม หรือผลงานศิลปะบางชิ้นอาจเปรียบได้เป็นคาสตราวุธที่แหลมคมทิ่มแทงความรู้สึกของผู้สัมผัสโดยไม่รู้สึกตัว และผลงานศิลปะบางชิ้นอาจเป็นน้ำทิพย์ที่ชะโลมความรู้สึกของผู้สัมผัสให้ดื่มด่ำไม่รู้ลืม

การที่คณะกรรมการประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งถือเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านศิลปะที่เก่าแก่ที่สุดของไทย จัดนิทรรศการแสดงผลงานศิลปกรรมขึ้น ใช้ชื่อนิทรรศการ “มหกรรมศิลปะร่วมสมัย” โดยรวบรวมและนำผลงานศิลปะของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันในระดับมหาวิทยาลัยศิลปากร ขึ้นจัดแสดง ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ ในช่วงเวลาวันที่ 1-30 เมษายน 2537 นั้น คงเป็นเรื่องที่น่าปิติยินดีอย่างยิ่ง ที่ผลงานศิลปะอันล้ำค่าของไทยจะได้รับการเผยแพร่ไปสู่สาธารณชน เป็นการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจไปสู่มวลชน รวมทั้งผู้ที่สนใจในศิลปะโดยทั่วไปอีกครั้ง

นิทรรศการ “มหกรรมศิลปะร่วมสมัย” ในครั้งนี้นั้น เกิดขึ้นด้วยความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการ ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และบริษัท วัฏจักร จำกัด (มหาชน) ผู้ผลิตสิ่งพิมพ์และนิตยสาร ซึ่งได้รับการยอมรับจากประชาชนทั่วไปอย่างแพร่หลาย โดยทางบริษัท วัฏจักร จำกัด (มหาชน) รับหน้าที่ในการทำประชาสัมพันธ์ อันประกอบด้วย การจัดทำสูจิบัตรประกอบนิทรรศการ โปสเตอร์ และบัตรเชิญต่างๆ รวมทั้งการลงข้อความประชาสัมพันธ์ นิทรรศการในสื่อสิ่งพิมพ์และนิตยสารในเครือของบริษัท วัฏจักร จำกัด (มหาชน)

เนื่องในวาระโอกาสอันสำคัญนี้ บริษัท วัฏจักร จำกัด (มหาชน) หวังเป็นอย่างยิ่งว่า การจัดนิทรรศการ “มหกรรมศิลปะร่วมสมัย” ในครั้งนี้จะประสบผลสำเร็จดังมุ่งหมายและมีส่วนอำนวยความสะดวกเพื่อพัฒนาการศึกษาศิลปะของไทย เพื่อให้ผลงานศิลปะอันล้ำค่าของไทย คงอยู่สืบสานคู่ไทยไปตราบนานเท่านาน

บริษัท วัฏจักร จำกัด (มหาชน)

นายประพันธ์ บุญเกียรติ
กรรมการผู้จัดการ

คำนำ

การจัดงาน “มหกรรมศิลปะร่วมสมัย” ในครั้งนี้ ภาควิชาจิตรกรรมได้รวบรวมนำเอาผลงานของศิษย์เก่า นักศึกษาปัจจุบัน ตลอดจนคณาจารย์ในภาควิชามาร่วมแสดงและเผยแพร่ต่อสาธารณชน ทางคณะกรรมการโครงการได้ตระหนักดีว่า ผลงานเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นความรู้ต่อผู้ที่ให้ความสนใจในแนวทางศิลปะเป็นอย่างดี

ในวาระสำคัญเนื่องในงานฉลองคล้ายวันสถาปนามหาวิทยาลัยศิลปากรครบรอบ 50 ปี ภาควิชาจิตรกรรม ซึ่งมีอายุครบ 50 ปีเช่นกัน และตระหนักถึงความสำคัญของรากฐานและการก่อตั้งสถาบันศิลปะของชาติ เพื่อร่วมฉลองในวาระโอกาสนี้ ทางภาควิชาจึงได้รวบรวมผลงานดังกล่าวขึ้นจัดแสดงขึ้น เพื่อเผยแพร่คุณค่าและกระตุ้นให้สังคมเล็งเห็นถึงความสำคัญในงานศิลปกรรม ความมีมาตรฐานแบบอย่างที่ดีในศิลปะและวัฒนธรรมไทย และแสดงถึงผลทางการศึกษาทางด้านศิลปะ อันนำไปสู่คุณค่าด้านการศึกษาของชาติในอนาคต

ภาควิชาจิตรกรรม

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลงานปัจจุบันของมหาบัณฑิต ภาควิชาจิตรกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย 2521-2536

เนื่องในโอกาสครบรอบ 50 ปี มหาวิทยาลัยศิลปากร

CONTEMPORARY ART EXPO

CURRENT WORKS OF ART BY THE GRADUATES IN PAINTING,

GRADUATE SCHOOL, 1978-1993

um Foundation

IN COMMEMORATION OF 50th ANNIVERSARY OF

SILPAKORN UNIVERSITY

1. หลักการและเหตุผล

คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มีวาระการศึกษาจากหลักสูตรจิตรกรรมและประติมากรรมของโรงเรียนศิลปากรแผนกช่าง ซึ่งมีศาสตราจารย์พิระศรี เป็นผู้ดำเนินการโรงเรียนและได้ผลิตศิษย์ช่างออกมาจำนวนมาก ต่อมาในปี พ.ศ. 2486 รัฐบาลของจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาและได้จัดตั้งสำนักงานของชาติ จึงได้มีคำสั่งให้อธิบดีกรมศิลปากรในขณะนั้นคือ พระยาอนุมานราชธน ดำเนินการร่างพระราชบัญญัติยกฐานะโรงเรียนศิลปากรขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยศิลปากร โดยตราไว้เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2486 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2486 โดยมีคณะจิตรกรรมประติมากรรมเป็นคณะวิชาเดียวของมหาวิทยาลัยศิลปากร เปิดสอนเพียง 2 สาขา คือ สาขาจิตรกรรม และสาขาประติมากรรม และมีท่านศาสตราจารย์พิระศรี เป็นผู้ดำเนินการสอนและดำรงตำแหน่งคณบดีคนแรก หลังจากนั้นทางคณะจึงได้เปิดสอนสาขาวิชาเพิ่มเติมอีก 3 สาขาวิชา คือสาขาวิชาภาพพิมพ์ในปี พ.ศ. 2509 สาขาวิชาศิลปะไทยในปี พ.ศ. 2520 และสาขาวิชาทฤษฎีศิลป์ในปี พ.ศ. 2530

ในปัจจุบันคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ นอกจากจะเปิดสอนในระดับปริญญาบัณฑิตแล้ว ยังเปิดสอนในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกด้วย โดยได้เริ่มเปิดสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2519 เป็นต้นมา และได้ผลิตมหาบัณฑิตในสาขาจิตรกรรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521 มาจนถึงปัจจุบันรวมแล้ว 11 รุ่น จำนวน 35 คน ในวาระสำคัญเนื่องในงานฉลองคล้ายวันสถาปนามหาวิทยาลัยศิลปากร ครบรอบ 50 ปี ภาควิชาจิตรกรรมซึ่งเป็นภาควิชาหนึ่งที่มีอายุครบ 50 ปีเช่นกัน ตระหนักถึงความสำคัญของรากฐานและการก่อตั้งสถาบันศิลปะของชาติ จึงมีดำริที่จะรวบรวมผลงานการสร้างสรรค์ของศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันในระดับมหาบัณฑิตขึ้นจัดแสดง เพื่อร่วมเฉลิมฉลองวาระอันเป็นมงคลนี้ อีกทั้งเพื่อเผยแพร่คุณค่าและกระตุนให้สังคมเล็งเห็นถึงความสำคัญในงานศิลปกรรม ความมีมาตรฐานและแบบอย่างที่ดีในศิลปะและวัฒนธรรมไทย

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเป็นการเชิดชูเกียรติ เนื่องในวาระครบรอบ 100 ปี ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ผู้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2.2 เพื่อร่วมฉลอง เนื่องในวาระสำคัญ คล้ายวันสถาปนามหาวิทยาลัยศิลปากรครบ 50 ปี
- 2.3 เพื่อเผยแพร่ผลงาน "ศิษย์มหาบัณฑิต" สาขาจิตรกรรม ปี พ.ศ. 2521-2536
- 2.4 เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ของศิลปินในการเสนอแนวความคิดและการพัฒนาผลงานศิลปกรรมต่อสังคม
- 2.5 เพื่อกระตุ้นให้สาธารณชนตระหนักถึงคุณค่าความสำคัญในงานศิลปกรรมร่วมสมัยอันสืบเนื่องจากอดีตสู่ปัจจุบัน
- 2.6 เพื่อนำรายได้จากการจำหน่ายผลงานจิตรกรรม สมทบทุนการศึกษาและงานวิจัยของภาควิชาจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์

3. ศิษย์มหาบัณฑิตที่เชิญมาร่วมแสดง

ศิษย์เก่า	ปีที่จบ
1. นายปรีชา เกาทอง	2521
2. นายเกียรติศักดิ์ ชานนารถ	2522
3. นางสาวรณู ฤกษ์ราช	2522
4. นายสมศักดิ์ เขาวินาศาพงศ์	2522
5. นายณรงค์ศักดิ์ อาดาบุษปะ	2522
6. นายเทพพร สัจจุโส	2522
7. นายสุรศักดิ์ เจริญวงศ์	2523
8. นายจุฑา บุญสวน	2523
9. นายดนัย สุจินดา	2523
10. นายปริญญา ดันติสุข	2527
11. นายเสริมศักดิ์ สุขเปี่ยม	2528
12. นายสรรเพชญ์ สิงห์เสนี	2529
13. นางสาวเสริมสุข เขียวสุนทร	2529
14. นางสาวเวที ใจฟู	2529

ศิษย์เก่า

ศิษย์เก่า	ปีที่จบ
15. นายบุญทัน เซษฐราชภูรี	2530
16. นายจุฑา ศรียะพันธ์	2530
17. นายอำภุช ฐสุพรรณ	2530
18. นายวิโชค มุกดามณี	2530
19. นายพิทักษ์พล วิสุทธิมพร	2530
20. นายศุภชัย สุทธิโชติ	2531
21. นายพัตต์ ชื่นเย็น	2532
22. นายสมวงศ์ ทัพพรัดน์	2532
23. นายสมเกียรติ บุญมา	2532
24. นายพิชิต ตั้งเจริญ	2532
25. นายสุรพล แสนคำ	2533
26. นายเสวก จิรสุทธิสาร	2533
27. นายสมโภชน์ ทองแดง	2533
28. นายสุพจน์ สิงห์สาย	2533
29. นายวิรัตน์ หนองบัว	2533
30. นายสุราษฎร์ ดันณกุล	2534
31. นายสงกรานต์ สุดหอม	2534
32. นายสมรรถ สุวรรณพงษ์	2534
33. นายจันทน์ อนาวินกุล	2534
34. นางสาวณยา เขียววิทย์	2537

รายนามศิษย์มหาบัณฑิตสาขาจิตรกรรมที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน

1. นายเนกกร จีนโย
2. นายเกรียงไกร วงษ์ปิตินันท์
3. นายรุ่งศักดิ์ ดอกบัว
4. นางสาวพรพรม ขาววัง
5. นายจันทน์ สารวาทย์
6. นายบริรักษ์ ศุภศรีวงษ์พงศ์
7. นายศรัณย์ โจนพณัส
8. นายสาธิต เทพมา
9. นายจิรวุฒินันท์ นันทา
10. นางสาวโณเมศร์ กล้าถนอม

คณาจารย์ในภาควิชาจิตรกรรม

1. ศาสตราจารย์ชูลัด นิมเสมอ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป สว่างสุข
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิทธิพล ตั้งโฉลก
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุ่ง อีระพิจิตร
5. อาจารย์ณพพงษ์ สัจจุวิไล
6. อาจารย์โชค มุกตมณี
7. อาจารย์สุรพล แสนคำ
8. อาจารย์อำนฤทัย ชูสุวรรณ
9. อาจารย์สุรเดช แก้วท่าไม้

4. ระยะเวลาของการจัดนิทรรศการ

- 4.1 วันเปิดนิทรรศการ : วันศุกร์ที่ 1 เมษายน 2537
- 4.2 วันแสดงนิทรรศการ : วันเสาร์ที่ 2-30 เมษายน 2537

5. สถานที่จัดนิทรรศการ

หอศิลป์แห่งชาติ กรมศิลปากร
ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพฯ

6. ผลงานที่จัดแสดง

ผลงานศิลปกรรมสาขาจิตรกรรมท่านละ 2 ชิ้น

7. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

-ภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์
-บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร
-กรมศิลปากร

8. รายได้

หักจากการจำหน่ายผลงานจำนวน 40 % , 60 % , 80 % หรือ 100 % ตามความจำเป็นของศิลปิน เพื่อสมทบทุนการศึกษา
ของภาควิชาจิตรกรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์

9. งบประมาณ

สถาบันและหน่วยงานเอกชนสนับสนุน

10. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 10.1 ได้ร่วมเฉลิมฉลอง ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ในฐานะผู้บุกเบิกวงการศิลปะร่วมสมัย ในประเทศไทย
- 10.2 เป็นการเฉลิมฉลองวันสถาปนามหาวิทยาลัยศิลปากร ครบรอบ 50 ปี
- 10.3 ได้ร่วมสร้างสรรค์พัฒนาศิลปะร่วมสมัยในประเทศให้ก้าวหน้ากว้างขวางต่อไป
- 10.4 เป็นการสร้างความสามัคคีและความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์มหาบัณฑิตทั้งในอดีตจนถึงปัจจุบัน
- 10.5 เป็นการกระตุ้นเตือนศิลปินให้ตระหนักถึงคุณค่าและการค้นคว้าในด้านศิลปะอันจะก่อให้เกิดวิวัฒนาการต่อวงการศิลปะร่วมสมัยของชาติสืบไป
- 10.6 ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาศิลปะและสร้างความรู้ความเข้าใจแก่สาธารณชน

11. คณะกรรมการ

11.1 ที่ปรึกษาคณะกรรมการจัดงาน

11.2 คณะกรรมการจัดงาน

11.3 คณะทำงานอำนวยการ

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี

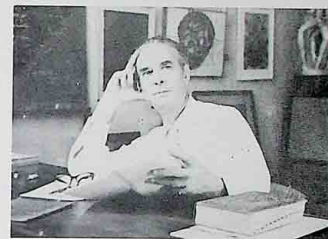

ระบบสังคมปัจจุบัน

ประมาณ 80 ปีที่แล้วมา ประเทศไทยได้รับเอาอารยธรรมตะวันตกเข้ามาใช้ปรับปรุงกิจการด้านเศรษฐกิจและด้านวิทยาศาสตร์ ส่งผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิคจากต่างประเทศเข้ามาพัฒนาการประเทศ บรรดาสถาปนิก จิตรกร และประติมากร จำนวนหลายคนได้เข้ามาทำงานในประเทศไทย

การเศรษฐกิจปัจจุบันนี้มีผลกระทบกระเทือนต่อการสร้างวัดในพระบรมมหาราชวังเป็นอย่างมาก ในสมัยโบราณนั้นเราสร้างวัดกันมากมาย แต่ในปัจจุบันนี้เราทำเช่นนั้นอีกไม่ได้ จึงเป็นเหตุให้ศิลปินไทยและช่างฝีมือที่เคยทำงานศิลปะตกแต่งโบสถ์ วิหาร ต้องทอดทิ้งการทำงานไป

ด้วยอิทธิพลของฝ่ายตะวันตก เราจึงเริ่มตกต่ำระดับประดาพระราชมัย สถานที่ทำการรัฐบาล สวนสาธารณะ และตามจัตุรัสต่างๆ ด้วยอนุสาวรีย์ ด้วยงานประติมากรรม ด้วยงานจิตรกรรมต่างๆ เป็นสิ่งแน่นอนว่าบรรดางานศิลปะเหล่านี้ดำเนินไปโดยฝีมือของศิลปินชาวต่างประเทศ และก็ลดค่าในเรื่อไป ถ้าหากว่ากรมศิลปากรมิได้ตั้งโรงเรียนศิลปากรขึ้นในปี พ.ศ. 2476 โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะฝึกฝนอบรมวิชาจิตรกรรมและประติมากรรมให้แก่เด็กหนุ่มๆ

การที่โรงเรียนศิลปากรได้ตั้งขึ้นนั้น เป็นผลให้ประเทศไทยมีศิลปินไทยกลุ่มแรกที่สามารถทำงานได้ตามต้องการของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 เป็นต้นมา ซึ่งแต่ก่อนต้องจ้างชาวต่างประเทศ

ในปี พ.ศ. 2486 หลังจากที่ รพชง จอมพล ป.พิบูลสงครามได้มาชมงานแสดงศิลปกรรมของนักเรียนโรงเรียนศิลปากร และได้สังเกตเห็นความก้าวหน้าเป็นอย่างดีของศิลปะ จึงได้นำเรื่องขึ้นเสนอต่อคณะรัฐมนตรี และสั่งให้กรมศิลปากรโรงเรียนศิลปากรให้ยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย

สำหรับศูนย์กลางการฝึกฝนศิลปะนั้นไม่ควรถูกเรียกว่ามหาวิทยาลัย ควรจะเรียกว่า "ศิลปศึกษาดาน"(Academy) "วิทยาลัย"(College) หรือ "สถาบันศิลปะ"(Institute of Art) แต่ผู้ที่เข้าโรงเรียนการศึกษาของไทยเราย่อมจะรู้ว่ามีนักศึกษาชั้นมหาวิทยาลัยเท่านั้นจึงจะได้รับยกย่องโดยทั่วไป ในยุโรป ในอเมริกา ในประเทศอื่นๆ นักศึกษาของสถาบันการศึกษาศิลปะที่กล่าวมาแล้ว มีสิทธิ์และได้รับการยกย่องนับถือเช่นเดียวกับนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ดังนั้นในต่างประเทศจึงไม่มีชื่อเรียกศูนย์กลางการศึกษาศิลปะว่า "มหาวิทยาลัย"

ศึกษาศิลปะ

เรื่องที่เกิดเกี่ยวกันมากเกี่ยวกับการศึกษาศิลปะในประเทศไทยนั้น ได้มีกระแสและวิธีการสอน มีงานทำ ผู้ประกอบจะรักษาศิลปะแบบประเพณีไว้และน่านำ นักศึกษาควรออกแบบของเก่า แต่เริ่มมีความคิดว่า การออกแบบของเก่ามัน ผู้ลอกกลายเป็นผู้เลียนแบบและไม่ว่าทำงานถึงขั้นฝีมือขึ้นสูงของอาจารย์ได้ ถึงจะมีได้ก็เป็นจำนวนน้อยมาก

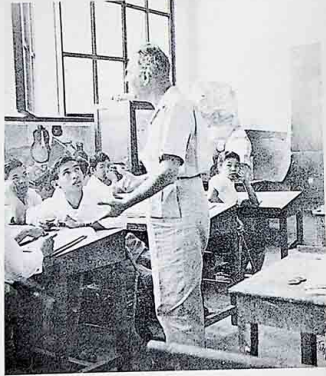
วัฒนธรรมของเราในขณะนั้นเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงไปมาก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลสะท้อนอยู่ในงานศิลปะสมัยใหม่ จึงเป็นธรรมชาติที่ศิลปินปัจจุบันจะผลิตงานศิลปะขึ้นมาตามแนวของชีวิตความเป็นอยู่ของตนกระทำ ตัวอย่างเช่น เดียวนี้เราแต่งกายไม่เหมือนแต่ก่อน เรามีเครื่องจักรและวิธีการติดต่อขนส่งใหม่ ๆ เรามีบ้านที่ตกแต่งอย่างงดงาม ฯลฯ ทุกวันนี้เราติดต่อกับโลกภายนอกอยู่ทุกขณะ สิ่งเหล่านี้ย่อมมีผลสะท้อนอยู่ในการแสดงออกซึ่งลักษณะของศิลปะสมัยใหม่ด้วย

ผู้อ่านบันทึกนี้ควรทราบดีว่า เราสนใจเป็นอย่างยิ่งความสำคัญของศิลปะโบราณที่มีอยู่ต่อการทำงานศิลปะตามความรู้สึกปัจจุบัน และด้วยเหตุนี้เอง ในระหว่างระยะเวลา 3 ปี นักศึกษาต้องศึกษานานวิชาศิลปะโบราณเป็นเวลาสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ทำให้นักศึกษาเป็นผู้มีอุปนิสัยของศิลปินอย่างแท้จริง เขาก็ค่อยๆ ดึงดูดเอาวิญญาณของศิลปินในอดีตเข้ามาไว้ จากนั้นก็ถ่ายทอดออกมาเป็นความรู้สึกใหม่ของตน

สิ่งสำคัญที่สุดในการศึกษา อยู่กับการพิจารณาถึงความต้องการของการวาดภาพและการหาทางส่วนบุคคลแล้วแต่วิชาต่างๆ ที่สอนเท่าที่จะเป็นไปได้ เราควรตระหนักว่า เมื่อนักศึกษาสำเร็จแล้วจะมีโอกาสทางงานเท่าใดแค่ไหน

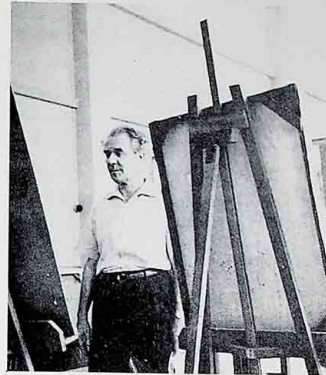
ในกรณีเช่นนี้เรามีปัญหาอยู่ 2 ประเด็น **ประเด็นแรก** คือการผลิตศิลปินที่สามารถขึ้นมามีที่ทำงานศิลปะแบบประเพณีเป็นหน้าที่สำคัญหนึ่งสำหรับงานบูรณะซ่อมสร้างโบราณวัตถุสถาน

ประเด็นที่สอง คือความต้องการในศิลปะปัจจุบัน บัดนี้เรามีสภาพความเป็นอยู่แตกต่างจากโบราณสมัยอย่างแท้จริง ปัจจุบันนี้งานจิตรกรรมและประติมากรรมได้แก่การ

ทำภาพเหมือน, อนุสาวรีย์, เหรียญ, รูปปั้น, หุ่น, งานตกแต่งสถาปัตยกรรมงานเขียนภาพสามารเป็นลายเส้นประติมากรรมภาพเขียนบรรยายเรื่องราวในหนังสือ ภาพโฆษณา การออกแบบและความเหล่านี้เป็นต้น เป็นการง่ายที่เข้าใจว่าในการทำภาพเหมือนนั้น ช่างเขียนหรือช่างปั้นปัจจุบันไม่ได้รับความบันดาลใจจากศิลปะประเพณี เพราะในสมัยโบราณไม่มีการสร้างภาพเหมือน สถาปนิกผู้ออกแบบโรงพยาบาลนครที่เข้มนักไม่ได้รับแรงบันดาลใจจากโครงสร้างของงานสถาปัตยกรรมทางศาสนา

ในสิ่งที่เกี่ยวกับโครงการภาคแรกของเรา มหาวิทยาลัยศิลปากรได้ตั้งคณะสถาปัตยกรรมไทยขึ้นในปี พ.ศ. 2494 ได้มีการสอนวิชาลายไทย เทคนิคของงานช่างรัก การแกะสลักไม้ ฯลฯ รวมอยู่ด้วย คณะนี้มีหลักสูตรการศึกษา 5 ปี นักศึกษาซึ่งสำเร็จจากคณะนี้ มีจุดหมายให้ดำเนินโครงการสร้างงานสถาปัตยกรรมตามประเพณี และการบูรณะโบราณวัตถุสถาน แต่โดยทั่วไปผู้สำเร็จการศึกษาจากคณะนี้ ไม่ได้ทำงานจริงวัตถุประสงค์นี้ เพราะมีฝีมือช่างเกินกว่าที่รับทำงานราคาถูก จากผู้รับเหมา ซึ่งไม่รู้จักศิลปะเลยได้คำว่า "ถูกที่สุด" กับ "ดีที่สุด" นั้น ไปด้วยกันไม่ได้

หากย้อนกลับไปหาต้นตอของปัญหาเกี่ยวกับจิตรกรรมและประติมากรรมในปัจจุบัน เราได้พิจารณาถึงสาเหตุหลายประการด้วยกัน สรุปได้ว่า ก่อนหน้านักศึกษาวรรคจะได้รับการศึกษาทางด้านเทคนิคในศิลปะ คณะกับไปกับภาคปฏิบัติเป็นเวลา 3 ปี ขึ้นต่อมาอีก 2 ปี นักศึกษาจึงแยกกันเรียนวิชาจิตรกรรมโดยเฉพาะ นักศึกษาที่เรียนจบหลักสูตร 3 ปี จะได้รับอนุปริญญานัฏร นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาชั้นนี้ สามารถเ้าทำงานทางด้านศิลปะทำงานเกี่ยวกับศิลปะตกแต่ง การโฆษณา การปั้น และการเขียน การออกแบบ ประติมากรรมหรือการออกแบบก่อสร้างได้ เมื่อจบหลักสูตร 3 ปี แล้วนักศึกษายังต้องเข้าเรียนต่อในคณะประติมากรรมหรือจิตรกรรมอีก 2 ปี เพื่อให้เชี่ยวชาญในวิชาใดวิชาหนึ่ง หลักสูตร 2 ปีหลังนี้ยากกว่าหลักสูตร 3 ปีที่แล้ว เพราะนักศึกษามีอุปนิสัยทางศิลปะเท่านั้นจึงทำปริญญานี้ได้ เมื่อขึ้นมายุ่งในปีที่ 5 นักศึกษาอาจพิจารณาตนเองได้ว่า ตนเป็นผู้มีความสามารถที่จะเรียนศิลปะส่วนของตนเองขึ้นได้ โดยอาศัยความชำนาญและการทำงานอย่างขยันขันแข็ง

คำอธิบายข้างต้น เกี่ยวกับเหตุผลในการสอนของเราเห็นได้ว่าคงเป็นที่เข้าใจกันในปัจจุบันนี้ ศิลปะของไทยที่เห็นได้เด่นชัดแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ศิลปะแบบประเพณีฝ่ายหนึ่ง และ

ศิลปะสากลอีกฝ่ายหนึ่ง เพราะความต้องการในศิลปะสากลเป็นสิ่งสำคัญและมีปริมาณเพิ่มขึ้น การที่จะแก้ไขปัญหานี้ก็มีอยู่ 2 วิธี **วิธีแรก** คือให้เด็กหนุ่มฝึกฝนในงานศิลปะสมัยใหม่ **วิธีที่สอง** ปล่อยให้ศิลปินต่างประเทศเข้าทำไป แต่ที่เราจะเลือกกระทำคือเลือกเอาวิธีแรก เพราะคิดเห็นว่าเป็นผลดีในด้านการรักษาประโยชน์ของชาติ ขอกล่าวว่ามีนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาจากคณะจิตรกรรมและประติมากรรมนั้น สามารถทำงานศิลปะแบบประเพณีได้ด้วย เพราะได้กล่าวแล้วว่า ในระหว่างการศึกษา 3 ปีแรก นักศึกษาต้องทำการศึกษาค้นคว้างานศิลปะไทยโบราณทางด้านจิตรกรรมประติมากรรมและลวดลาย สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง

สังขารมชาติ

ทุกยุคทุกสมัย ธรรมชาติเป็นทั้งแห่งความมั่นคงในทางศิลปะ ผู้หนึ่งอาจทำงานศิลปะอย่างเหมือนของจริง หรือเป็นอย่างประสม หรือแม้แต่เป็นแบบนามธรรมก็ตาม ก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงความเป็นมนุษย์และรู้สึกนึกคิดอย่างมนุษย์ได้ คนเราเกิดมามีความรัก ความเกลียด ความโกรธ ความเสียใจ ความชื่นชมยินดีเช่นเดียวกับกับมนุษย์สมัยอื่น เครื่องจักร เป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่ช่วยอำนวยความสะดวก วิทยาศาสตร์ช่วยมนุษย์ชาติ(หรือทำลายก็แล้วแต่) แต่เมื่อมนุษย์ต้องการความสงบ ต้องการติดต่อกับวิญญาณ เขาก็ต้องหันเข้าหาธรรมชาติ เนื่องด้วยความเชื่อในอุดมคติอันนี้ และจากความคิดที่ว่าศิลปะโบราณนั้นได้สูญเสียอย่างแท้จริงไป กลายเป็นแบบซ้ำซากน่าเบื่อหน่าย เพราะคิดว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องทำงานศิลปะจากธรรมชาติ นั้น นักศึกษาทำงานศิลปะได้แต่ประเภทเหมือนของจริงเท่านั้น แต่เริ่มมีความคิดว่านักศึกษาราชจิตรกรรมและประติมากรรม ควรทำงานศิลปะอย่างเหมือนของจริง เพราะเราไม่หวังศิลปะจากนักศึกษากว่าเขาจะชนะธรรมชาติแล้วเท่านั้น เขาอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือบิดเบือนรูปทรง ให้เป็นไปตามความคิดเห็นที่ตนได้เล็ดลอดแห่งการเหน็ดเมื่อยจากธรรมชาติ

คณะโบราณคดี ได้ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2498 โดยอยู่ที่ในประเทศไทยเรามีโบราณวัตถุและโบราณสถานที่จำต้องให้นักหลักฐานต้องทำการรักษาและซ่อมแซมบูรณะเป็นจำนวนมาก

จึงจำเป็นต้องมีผู้เชี่ยวชาญในวิชาแขนงนี้ดำเนินต่อไปอย่าง
ริบถ้วน

คณะโบราณคดีนี้มีหลักสูตรการศึกษา 4 ปี

โดยเหตุที่รสนิยมของประชาชนซึ่งมีอยู่แต่ถึงสวยงาม
เครื่องเรือน การตกแต่ง ภายในแคสเทอาน ร้านค้า โรงภาพยนตร์
เป็นต้นเหล่านี้สูงขึ้นทำให้อำนาจกรมมหาวิทยาลัยศิลปากร จึงเปิด
คณะนิเทศศิลป์ขึ้นในปี 2499 มีหลักสูตรการศึกษา 4 ปี ในอนาคต
อันใกล้นี้ เราหวังกันว่าสามารถเปิดคณะดุริยางคศาสตร์ขึ้น
อีกคณะหนึ่ง เพื่อให้การศึกษาทางด้านศิลปะครบถ้วน

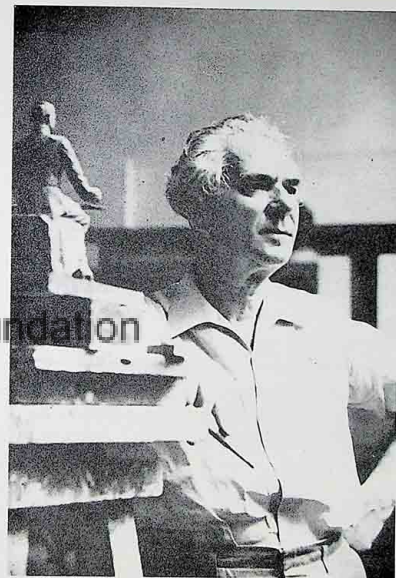
ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2480 เป็นต้นมา ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหา-

วิทยาลัยศิลปากร (เดิมเป็นโรงเรียนศิลปากร แผนกประณีตศิลป-
กรรม) ปรากฏเป็นศิลปินที่สามารถและเป็นที่ยอมรับกันดีทั้งชาว
ไทยและชาวต่างประเทศจึงเป็นการแน่นอนว่าอีกไม่กี่ปี ด้วย
งบประมาณอันจำกัดและด้วยความรู้ความสามารถของนักศึกษา
ของเราหวังว่าความสำเร็จอันรุ่งโรจน์นั้นจะต้องบรรลุผลสม
ความปรารถนาอุปสรรคทั้งหลายก็จะสูญสิ้นไป เพราะรัฐบาลได้
สนับสนุนการศึกษาด้านศิลปะของมหาวิทยาลัยศิลปากรทำให้อำนาจ
กรมมหาวิทยาลัยศิลปากรก็เป็นผู้มีความสามารถสนใจ
ในการพัฒนาการทางศิลปะในประเทศของเราเป็นอย่างดีทั้ง
นี้เป็นสัญญาณว่าความอดิศักดิ์ (แห่งความรัก) ได้เริ่มฉายแสงขึ้นแล้ว

ศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย

ศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี

ประสิทธิภาพของอารยธรรมปัจจุบันและอิทธิพลของศิลปะตะวันตก

จากการมองย้อนหลังศิลปะในประเทศไทยแสดงให้เห็นว่า แบบอย่างของศิลปะตามประเพณีที่กระทำกันมานับ
เป็นร้อยๆ ปี จนถึงปลายศตวรรษที่เสฉวันได้ตกอยู่ในสภาวะที่จิตติดและชำซาก งานศิลปะแบบนี้อาจยังคงอยู่ได้สำหรับผู้
ขาดความเชี่ยวชาญและผู้ที่ย่อมของต่างประเทศเท่านั้นเอง

ตามปกติกัน ถ้าไม่มีสิ่งใดมาผลักดันชีวิต ความเป็นอยู่ของประชาชนธรรมดาแล้ว งานศิลปะซึ่งกำลังเสื่อมคุณค่ามันก็เป็นที่ย่อม